

аг) Право на личну слободу и безбедност

Слобода је универзална људска вредност, битно и неотуђиво својство човека, јер без ње он не може да се осећа као људско биће. Као и сви други устави, и српски Устав штити ову слободу тако што каже да свако има право на личну слободу и безбедност. Ова слобода се најчешће повезује са безбедношћу (и гласи право на слободу и безбедност) јер обухвата гаранције човека у односу на државну власт – полицијску и судску. Ова неприкосновеност слободе значи да је забрањено свако незаконито лишење слободе и у већини земаља она подразумева механизам гаранција у случају лишења слободе, притварања, у кривичном поступку (суђењу) и у погледу кажњавања. Што се тиче гаранција везаних за лишење слободе, оне се по Уставу Републике Србије односе на то да се лице може лишити слободе само у случајевима и поступку утврђеном законом, с тим што се важећим Закоником о кривичном поступку (од јуна 2006) ближе разрађује овај поступак. Тако је истражни судија дужан да лицу лишеном слободе саопшти да може узети браниоца и да му омогући, уз коришћење телефона или другог електронског средства, да ангажује браниоца, непосредно или преко чланова породице. У погледу притвора, Устав Републике Србије од 2006. године тражи да се трајање притвора сведе на најкраће неопходно време и оно по одлуци првостепеног суда траје најдуже 3 месеца, а може се одлуком вишег суда продужити још на три месеца. После подизања оптужнице и изрицања првостепене пресуде (последњим изменама ЗКП) притвор више није ограничен и о његовом продужавању или евентуалном укидању одлучује надлежно судско веће. Иначе, притвор се одређује решењем суда и уручује лицу у часу лишења слободе, а најкасније у року од 12 часа од момента лишења слободе, и на њега се може изјавити жалба у даљем року од 24 часа, с тим да она не задржава извршење решења. У погледу вођења кривичног поступка (и суђења) окривљено лице има право на одбрану и право да узме адвоката који ће да му пружа стручну правну помоћ, што значи да нико не може да буде кажњен ако му није било омогућено да (на свом језику) буде саслушан и да се брани. Ова заштита личне слободе подразумева и да свако ужива једнаку заштиту својих права у поступку пред судом или другим државним органима, као и право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом је решавано о његовом праву.

У погледу кажњавања, и наш Устав Републике Србије гарантује